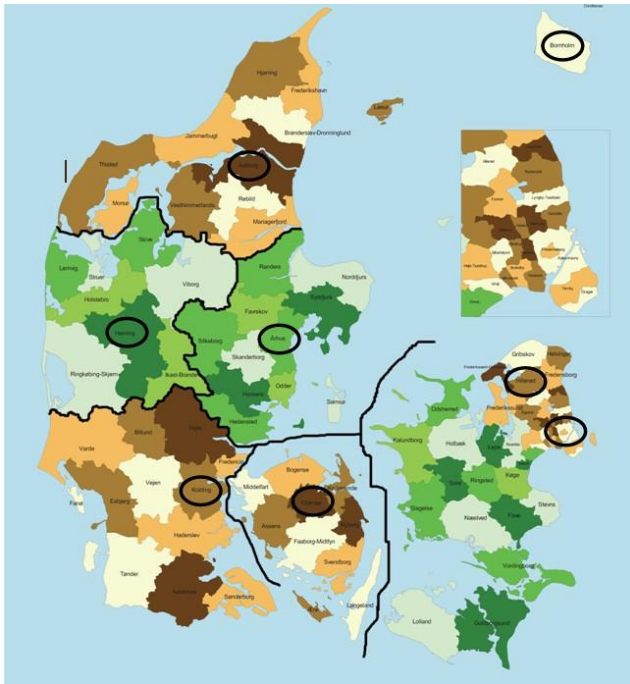

STEPS-modellen. Behandling af ikke-akutte voldtægtsramte

ved Rikke Sophie Bak

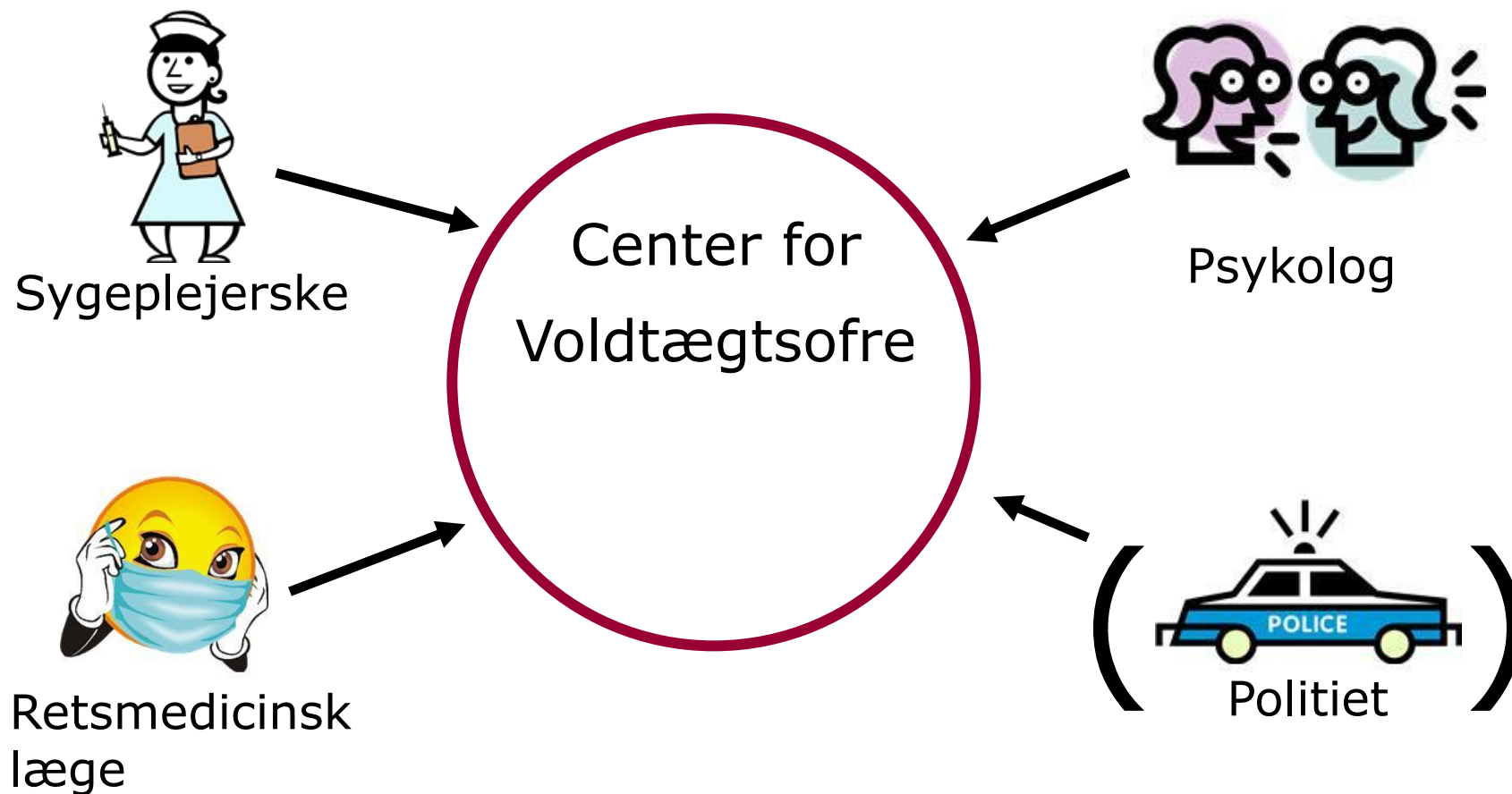
Seksuelle overgreb – forebyggelse og behandling
Videnscenter for Psykotraumatologi
11. januar, 2013

Centrene for Voldtægtsofre (CfV)

- Akut, tværfaglig modtagelse
- Gratis – behøver ikke nogen henvisning
- Behøver ikke at anmelde overgrebet til politiet
- Aarhus og København: Nationalt videnscenter

Hvad kan vi hjælpe med?

Voldtægt og traumatisering

Traumatisering hos voldtægtsramte

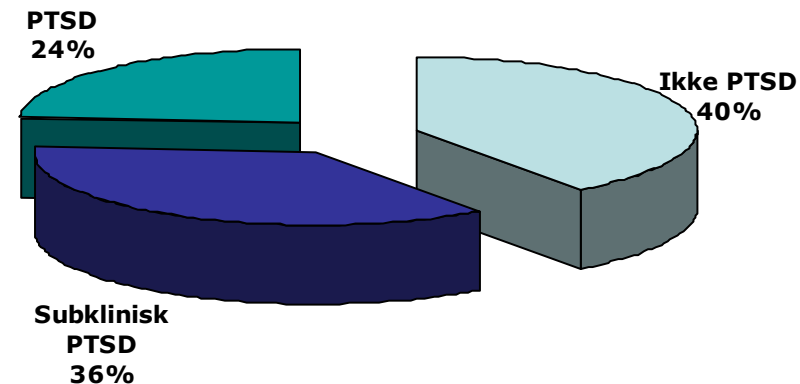
- Minimum 2000 kvinder udsættes for voldtægt eller voldtægtsforsøg om året i Danmark
(Balvig og Kyvsgaard, 2010)
- Mørketal!!!
- Voldtægt er en af de traumetyper hvor størst risiko for PTSD
- Meget tyder på ikke spontan bedring af PTSD efter 6 mdr.
→ behov for professionel hjælp

(Bownes, O’Gorman, & Sayers, 1991; Dahl, 1993;
Kessler, Sonnega, Bromet, Hughes & Nelson, 1995; Rothbaum, Foa, Riggs,
Murdock & Walsh, 1992)

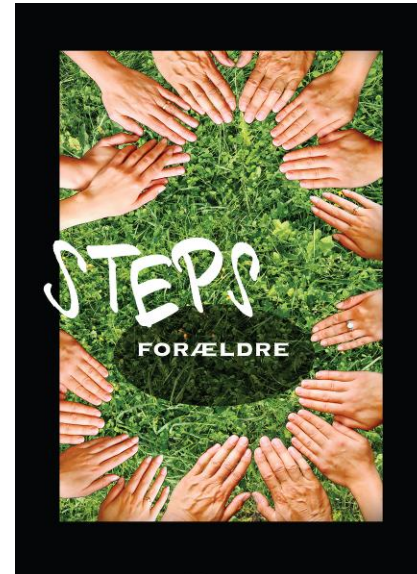
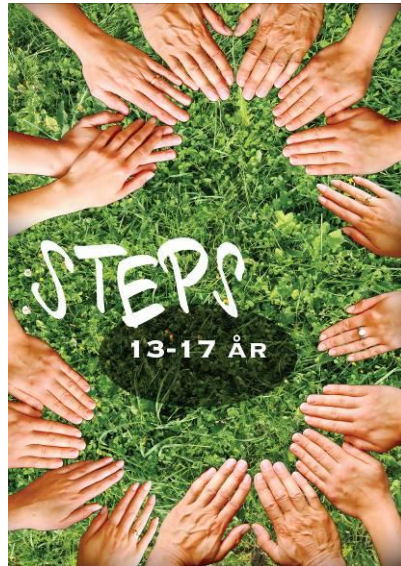
Traumatisering hos pårørende

- Blandt 107 pårørende opfyldte 24 % alle kriterier for PTSD
- 36 % subklinisk PTSD, dvs. de manglede kun ét symptom for at opfylde de diagnostiske kriterier
- Mange af de pårørende er belastet i så stort et omfang at de kan have behov for psykologisk hjælp

(Bak, 2007)

STEPS-modellen

STEPS – hovedelementer i behandlingen

- **S**krive og snakke
- **T**ilbagefaldsforebyggelse
- **E**ksponering in vivo og kognitiv omstrukturering
- **P**sykoedukation
- **S**eksuel vold

Oversigt gruppemøderne

Individuel visitationssamtale

0. Udarbejdelse af individuel trinvis plan
1. Møde gruppen, fortælling om overgreb (1)
2. Fortælling om overgrebet (2), oplæsning
3. Fortælling om overgrebet (3), start eksponering in vivo
4. Tema om seksuelle problemer
5. Besøg af læge / sexologisk rådgiver
6. Vurdering af risiko for overgreb
7. Besøg af politi
8. Afslutning, evaluering, tilbagefaldsplan

Individuel afsluttende samtale efter 2 uger

½ år individuel opfølgende samtale

1 år individuel opfølgende samtale

Eksempel gradueret eksponering

0.4 Trinvis plan

Eksempel på et mål:

Jeg vil igen gå ud i byen med mine veninder i weekenden.

5. gå i byen med dem, jeg har lyst til, og derhen hvor jeg gerne vil

4. gå i byen nogle timer med en anden person

3. gå i byen nogle timer med en person, jeg har tillid til

2. gå i byen tidligt om aftenen med en person, jeg har tillid til

1. finde på, hvem jeg vil gå i byen med og hvorhen

Målet nås ved at tage ét trin ad gangen og gå fra 1 til 5.

Foreløbige resultater fra STEPS

Hvem er de?

- Alle kvinder / piger
- Gennemsnitsalder 19,4 år
- Beskæftigelse: 72% under uddannelse
21 % Arbejdsløse, førtidspension mm.
7% Arbejde
- Tidligere hjælp: 35 % psykologbehandling
28 % kontakt psykiater / psykiatrisk
hospital

Overgrebskarakteristika

- Tid siden overgreb: 23 mdr. i gennemsnit
- Penetration 87 %
(vaginalt, oralt, analt)
- Gerningspersons relation:
 - 21 % ukendt
 - 17 % nyt bekendtskab (< 24 timer)
 - 62 % ven, ekspartner, bekendt
- Politianmeldelse:
 - 67 % ikke anmeldt
 - 33 % anmeldt

Markant fald i traumereaktioner efter STEPS-behandling

Traume-symptomer før og efter STEPS-behandling

		Før behandling M (SD) N=44	Efter behandling M (SD) N=28	Cohen's δ
HTQ	Total	85,2 (13,5)	65,2 (12,4)	1,54
TSC	Negativ affektivitet	33,8 (7,4)	25,7 (5,8)	1,26
	Somatisering	26,8 (5,8)	21,5 (6,6)	0,80

Yderligere fald i traumereaktioner 1/2 år efter STEPS-behandling

Traume-symptomer efter STEPS-behandling og ved opfølgning efter 1/2 år

		Efter behandling M (SD) N=28	Opfølgning efter 1/2 år M (SD) N=13	Cohen's δ
HTQ	Total	65,2 (12,4)	59,0 (12,3)	0,50
TSC	Negativ affektivitet	25,7 (5,8)	20,5 (5,2)	0,89
	Somatisering	21,5 (6,6)	20,3 (7,7)	0,17

Betydelig fald i PTSD-forekomst efter behandling og ved opfølgning efter 1/2 år

PTSD-forekomst efter STEPS-behandling og ved opfølgning efter 1/2 år

	Før behandling (N=44)	Efter behandling (N=28)	Opfølgning efter 1/2 år (N=13)
PTSD	75 %	28,6 %	7,7 %

Foreløbige konklusioner

- Markant fald i traumereaktioner efter STEPS-behandlingen
- Reduktion i traumereaktioner fortsætter efter endt behandling
- STEPS-behandlingen er struktureret, manualiseret behandlingsform baseret på kognitiv adfærdsterapi, som er anvendelig til behandling af PTSD som følge af voldtægt

De næste skridt.....

- Yderligere dokumentation for behandlingens effekt og herefter formidling af STEPS-behandlingen til andre relevante behandlere
- Mere viden omkring målgruppen for STEPS
- Undersøge om der er forskel på effekten af individuel og gruppe STEPS-behandling
- Udvikle affektreguleringsforløb, der kan gøre flere voldtægtsramte i stand til at modtage STEPS-behandlingen

Tak til:

Projektet er finansieret af:

Trygfonden

Edith og Godtfred Kirk Christiansens Fond

Aase og Ejnar Danielsens Fond

Dr. Margrethe og Prins Henriks Fond

Antikvar Carl Julius Petersens Hjælpefond

Dataindsamling og statistiske analyser foretaget af:

Videnscenter for Psykotraumatologi

www.voldtaegt.dk

rikkebak@rm.dk

Tak for opmærksomheden!!!